

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19CoP/11/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7220200897
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Tobiašová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:7220200897.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Elišky Wagshalovej v právnej veci starostlivosti súdu o mal. A. K., G.. XX.XX.XXXX, mal. L. K., G.. XX.XX.XXXX a mal. C. G. K., G.. XX.XX.XXXX, t.č. bytom u otca, v konaní všetci zastúpení kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Staničné námestie 9, Košice, deti rodičov: matka T. Q. K., G.. XX.XX.XXXX, K. Q. X, C., a otec T. O. K., G.. XX.XX.XXXX, K. P. X, C., v konaní na návrh matky o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Košice II., teraz Mestský súd Košice, č.k. 14P/14/2020-402 zo dňa 30.9.2022 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výrokov o náhrade trov konania štátu.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka sa podaným návrhom domáhala zmeny rozsudku Okresného súdu Košice II č.k. 23P/37/2017-95 zo dňa 4.12.2017 v časti týkajúcej sa zverenia maloletých A., L. Q. C. G. K. do osobnej starostlivosti tak, že maloleté deti zveruje do osobnej starostlivosti matky Q. K.. Matka zároveň žiadala určiť vyživovaciu povinnosť otca sumou 160 eur mesačne na každú maloletú dcéru. Zároveň žiadala upraviť styk otca s maloletými deťmi.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Košice II. ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že cit.:

„M e n í rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa 04.12.2017 č.k. 23P/37/2017-95 vo výroku o úprave rodičovských práv a povinností k mal. A. K., G.. XX.XX.XXXX, mal. L. K., G.. XX.XX.XXXX a mal. C. G. K., G.. XX.XX.XXXX tak, že mal. A., mal. L. a mal. C. G. z v e r u j e do osobnej starostlivosti matky.

Z v y š u j e výživné zo strany povinného otca pre mal. A. zo sumy 33,- Eur mesačne na sumu vo výške 180,- Eur mesačne, pre mal. L. zo sumy 33,- Eur mesačne na sumu 180,- Eur mesačne a pre mal. C. G. zo sumy 33,- Eur mesačne na sumu 150,- Eur mesačne, ktorú je otec p o v i n n ý poukazovať k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred odo dňa vyhlásenia rozsudku súdu opakovane do budúca.

Otec je o p r á v n e n ý na styk s mal. A., mal. L. a mal. C. G. každý nepárny týždeň kalendárneho roka od piatku od 15:00 hod. do nedele do 18:00 hod. s tým, že v určenom čase je otec o p r á v n e n ý prevziať mal. deti od matky v mieste bydliska matky a p o v i n ý v určenom čase mal. deti matke v mieste jej bydliska aj odovzdať.

Matka je p o v i n n á mal. deti na styk s otcom riadne pripraviť a v určenom čase a mieste mal. deti otcovi odovzdať a od otca aj prevziať.

N a r i a ě u j e rodičom výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa sociálnemu a inému odbornému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb v trvaní 9 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozsudku súdu.

Štátu náhradu trov konania voči otcovi n e p r i z n á v a.

Matka je p o v i n n á nahradiť štátu trovy vo výške 462,90,- Eur, ktoré je povinná zaplatiť na účet Okresného súdu Košice II do troch dní od právoplatnosti rozsudku súdu.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.“

3. Vec právne posúdil podľa ust. čl. 3, 4, 5, § 24 ods. 1, 4, 5, § 25 ods. 1, 2, § 26, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), § 57, § 58, § 111 písm. b), c), § 120 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

4. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že od posledného rozhodnutia súdu o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom došlo k zmene pomerov tak na strane maloletých detí, ako aj na strane rodičov. Minimálne od mája - júna 2020 sa striedavá osobná starostlivosť rodičov o maloleté deti nerealizuje riadne, maloletá L. a maloletá A. sa trvalo zdržiavajú v osobnej starostlivosti otca s občasnými návštevami ich matky a maloletá C. G. bola od uvedeného času až do júna 2022 súvisle v osobnej starostlivosti matky, s otcom sa stretávala prevažne sporadicky a od júna 2022 je tiež v osobnej starostlivosti otca. Podľa vyjadrení oboch rodičov nie je možné predpokladať a reálne očakávať, že by rodičia znova dobrovoľne pristúpili k realizácii striedavej osobnej starostlivosti o maloleté deti v týždenných intervaloch. Súd prvej inštancie tiež zohľadnil závery znalkyne, ktorá poukázala, že na strane rodičov nie sú aktuálne splnené predpoklady nevyhnutné na bezproblémový výkon striedavej osobnej starostlivosti o maloleté deti do budúcnosti. S ohľadom na vykonané dokazovanie, ako aj na závery znaleckého posudku súd prvej inštancie ustálil, že na strane matky sú dané schopnosti a zručnosti nevyhnutné k riadnej starostlivosti o maloleté deti. Matka má k maloletej L., A. a C. G. vytvorený blízky citový vzťah, prejavuje o nich skutočný záujem a v štruktúre jej osobnosti neboli zistené žiadne rizikové ani problematické črty. Matka bola znalecky zhodnotená ako kompetentná, pomáhajúca, empatická, citlivá, bez prítomnosti negatívnej osobnostnej charakteristiky, ktorá by sa mohla dať do negatívneho súvisu s realizáciou jej role matky. Osobnosť matky je podľa znalca duševne zdravá a matka disponuje osobnostnými charakterovými predpokladmi postarať sa dobre o svoje deti. Z týchto dôvodov nesúhlasil s vyjadreniami otca, ktorý spochybňoval schopnosti matky riadne sa postarať o ich maloleté deti. Aj napriek tomu, že maloleté deti už nie sú v osobnej starostlivosti matky, matka sa snaží aktívne pristupovať k vzniknutej rodinnej situácii, snaží sa ostať s deťmi v pravidelnom kontakte a podieľať sa na starostlivosti o ne, nielen občasným nákupom potravín či oblečenia, telefonovaním, ale aj osobnou starostlivosťou o deti (ráno pred školou, poobede pri návšteve mimoškolských aktivít, ako aj prejavmi záujmu o maloleté deti a ich problémy). Vo vzťahu k otcovi uviedol, že ako rizikové vo vzťahu k výchove detí sa u neho javí byť znížená citlivosť pri vnímaní a saturácii predovšetkým emocionálnych potrieb zvlášť u dievčat, ktorým v jeho starostlivosti chýba identifikačný vzor podľa pohlavia, ktorý im čiastočne nahradzuje babka z otcovej strany. Rovnako znalkyňou boli spochybnené aj výchovné metódy otca, ktoré boli zhodnotené ako rizikové. Otec svoj pohľad na výchovu maloletých detí realizuje so svojou vlastnou subjektivistickou logikou bez dostatočného ohľadu na názor a potreby svojich maloletých detí v danej oblasti. Má nízku schopnosť empatie, vystupuje z pozície toho, kto o všetkom rozhoduje, jeho osobnosť je dominantná, cudzí názor berie do úvahy len veľmi málo alebo vôbec. Navyše vo výchove detí používa fyzickú agresivitu, nátlakové spôsoby výchovy a prinajmenšom zvláštne spôsoby trestania a splácania vecí, ktoré si musia deti vykúpiť a splatiť modlitbami, účasťou na svätých omšiach, ktoré majú svoju presnú peňažnú hodnotu. Napokon samotný otec vo svojej výpovedi pripustil, že metódu

splácania vecí modlitbami a účasťou na svätých omšiach praktizoval a navyše uviedol, že považuje za spravodlivé a normálne, aby od svojej najmladšej X-ročnej dcéry pýtal zálohu 40 eur na výlet do E., na ktorý chce ísť maloletá spolu so svojimi sestrami pod hrozbou, že ak nezaplatí, tak nepôjde. Obdobné praktiky aplikoval aj pri iných dovolenkách (napr. v Chorvátsku). Otec často uprednostňuje svoje vlastné potreby pred potrebami iných, vrátane maloletých detí a v testoch pri znalkyni mal vysoké Iži skóre. Uvedené skutočnosti vo svojom vyjadrení čiastočne potvrdil aj sám otec, ktorý sám sa vyjadril, že vo výchove používa aj fyzické tresty. Z vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že otec maloleté deti negatívne ovplyvňuje vo vzťahu k ich matke, na ktorej adresu sa nevhodne a ponižujúco vyjadroval aj pred súdom, či kolíznym opatrovníkom. Pred maloletými deťmi hovorí o ich manželských problémoch (nevera matky, s tým, že maloletým deťom chce ukázať aj video, keď budú väčšie). Súd prvej inštancie zohľadnil aj vôľu maloletých detí, pričom zdôraznil, že túto je potrebné korigovať aj vzhľadom na vykonané dokazovanie a závery z neho vyplývajúce. S poukazom na tieto skutočnosti o zverení maloletých detí rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

5. Vo vzťahu k výživnému uviedol, že od posledného rozhodnutia súdu o výživnom došlo za takmer 5 rokov k zmene pomerov tak na strane maloletých detí, ako aj na strane rodičov. Maloleté deti L. a A. mali v čase posledného rozhodnutia súdu X rokov, boli žiačkami X. P. J. školy, boli zdravé a venovali sa plávaniu. Maloletá C. G. mala X roky, navštevovala O. J. a bola zdravá. V súčasnosti sú maloleté A. a L. Ž. X. ročníka na X. A. J., majú XX rokov a maloletá C. G. má X rokov a je Ž. X. ročníka J. Š.. Všetky sa venujú štúdiu na základnej umeleckej škole, ako aj bežným záujmovým aktivitám. Od 01.06.2016 bola matka nezamestnaná, evidovaná ako uchádzač o zamestnanie a po ukončení podporného obdobia, kedy poberala zo sociálnej poisťovne dávku v nezamestnanosti do 30.11.2016 jej príjem pozostáva len z rodinných prídavkov. Až tesne pred rozhodnutím súdu prvej inštancie sa matke podarilo zamestnať s príjmom okolo 500 eur mesačne. Otec naďalej pracuje ako výstupný kontrolór v F. A. C., kde pôvodne dosahoval čistý príjem v priemernej výške 1.369,37 eur mesačne a ktorý sa mu aktuálne zvýšil na sumu 2.047,43 eur mesačne (za obdobie od 3/2021 do 4/2022) a na sumu 2.344,77 eur mesačne (za obdobie od 5/2022 do 7/2022). Aktuálne otec neplatí žiadne úvery ani pôžičky, vyživovacia povinnosť rodičom nepribudla, a obaja sú zdraví a schopní pracovať. Po dôslednom posúdení pomerov účastníkov a odôvodnenej potreby maloletých detí súd prvej inštancie rozhodol o vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

6. Súd prvej inštancie zároveň upravil styk otca s maloletými deťmi tak, že otec je oprávnený na styk s maloletými deťmi každý nepárny týždeň kalendárneho roka od piatok od 15.00 hod. do nedele do 18.00 hod. s tým, že v určenom čase je otec oprávnený prevziať maloleté deti od matky v mieste bydliska matky a povinný v určenom čase maloleté deti matke v mieste jej bydliska aj odovzdať. Matka je povinná maloleté deti na styk s otcom riadne pripraviť a v určenom čase a mieste maloleté deti otcovi odovzdať a od otca prevziať. Vzhľadom na aktuálne vzťahové problémy rodičov a ich nedostatočnú komunikáciu úpravu styku otca s maloletými deťmi považoval za nevyhnutnú so zámerom eliminovať konflikty rodičov pri realizácii styku a nevystavovať tak maloleté deti konfliktnému prostrediu a vyhroteným situáciám. Nakoľko v konaní bolo preukázané, že vzťahy medzi rodičmi sú už pomerne dlho napäté a značne problematické, súd prvej inštancie dospel k záveru, že je nevyhnutné na nich pracovať a zlepšiť ich a obnoviť aj komunikáciu medzi rodičmi tak, aby styk rodičov s maloletými deťmi prebiehal do budúcnosti v pokojnej atmosfére a rodičia boli schopní konštruktívne riešiť výkon svojich rodičovských práv a povinností pri vzájomnej akceptácii a rešpektovaní pozície druhého rodiča v živote maloletého dieťaťa. S ohľadom na uvedené skutočnosti, ako aj s ohľadom na aktuálne psychické prežívanie rodičov aj maloletých detí, považoval súd za potrebné nariadiť vo výroku tohto rozsudku rodičom výchovné opatrenie, a to povinnosť podrobiť sa sociálnemu a inému odbornému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb na Úrade práce, sociálnych vecí a rodine C. po dobu 9 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozsudku súdu. Mal za to, že takáto odborná pomoc by rodičom mohla pomôcť a prispieť k upokojeniu vzťahov v celej rodine. Napokon samotný otec vo svojej výpovedi zhodnotil, že v komunikácii rodičov je určite priestor na jej zlepšenie a s nariadením výchovného opatrenia výslovne a opakovane súhlasil. Následne aj matka vyjadrila súhlas s nariadením výchovného opatrenia s cieľom zlepšiť celkovú rodinnú situáciu a ich vzájomné vzťahy. Dobu 9 mesiacov posúdil súd prvej inštancie vzhľadom na doposiaľ zistené skutočnosti za dostatočnú na dosiahnutie stanoveného cieľa výchovného opatrenia.

7. O trovách konania rozhodol tak, že štátu náhradu trov konania voči otcovi nepriznal, nakoľko otec dňa 15.12.2021 zaplatil na účet súdu prvej inštancie ako preddavok na znalecké dokazovanie sumu 463 eur.

Vo vzťahu k matke jej určil povinnosť nahradiť štátu trovy vo výške 462,90 eura, ktoré je povinná matka zaplatiť na účet Okresného súdu Košice II do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Zároveň rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

III. Obsah odvolania a vyjadrení účastníkov konania

8. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec maloletých detí. Namietal, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nedostatočnému posúdeniu skutkového stavu. Zdôraznil, že jeho maloleté deti boli od narodenia vychovávané v kresťanskej viere. Postupom času, nielen z toho, čo sa učia na náboženstve a počujú v kostole, ale aj čo videli a zažili reálne v E., si tvoria vlastný názor na matku na základe svojich autentických skúseností. Túto mozaiku si budú skladať až do svojej dospelosti, kde sami pochopia širšie súvislosti ich manželstva, resp. aké chyby urobila matka a aké chyby urobil otec. Vo vzťahu k názoru maloletých tvrdí, že maloleté deti doteraz odmietali a odmietajú, že by mali záujem byť zverené do výlučnej starostlivosti matky. Má za to, že ich striedavá starostlivosť fungovala ako hodinky a matka bola práve tá, ktorá ju začala ako prvá porušovať, ospravedlňovala to tým, že nechce deti nútiť nasilu, keď raz nechcú byť s druhým rodičom a tak je potrebné rešpektovať ich vôľu. Uviedol, že maloleté deti mu oznámili, že matka v ich prítomnosti nadávala nielen na jeho osobu, ale aj na ich babku, pričom tieto vyjadrenia na maloleté deti negatívne vplývali. Vo vzťahu k záverom znaleckého posudku uviedol, že tieto už do značnej miery rozporoval, nakoľko nekorešpondovali s realitou. Rozsudok vo vzťahu k osobe matke považuje za neobjektívny. Má za to, že podmienky v jeho starostlivosti sú vyhovujúce pre výchovu maloletých detí, predstavujú bezpečné a stabilné prostredie, v ktorom sa maloleté deti narodili a žili tam od malička a kde majú aj svoj trvalý domov. Poukázal aj na vyjadrenie maloletých detí pred kolíznou opatrovníčkou, kde zreteľne deklarovali túžbu zotrvať v opatere otca. Má za to, že názor maloletých musí súd riadne zohľadniť a brať na zreteľ. Rovnako poukázal na najlepší záujem maloletých detí, ktorých je nenútiť ich proti ich vôli, zmeniť ich zázemie a osobu, ktorá sa o nich stará. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť, eventuálne zmeniť a zveriť deti do jeho osobnej starostlivosti, matke určiť výživné vo výške 33 eur mesačne na každé dieťa a styk matky s maloletými deťmi neupravovať, aby sa matka aj naďalej mohla s deťmi denne stretávať a byť s nimi v kontakte, čo v tejto situácii považuje za najvhodnejšie riešenie pre maloleté deti.

9. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka maloletých. Uviedla, že vyjadrenia otca detí sa nezakladajú na pravde. Zdôraznila, že maloleté deti sú pre ňu vždy, boli a aj sú, na prvom mieste, preto aj trvala na tom, že ostane s maloletými deťmi do ich 3 rokov doma. Poukázala na prístup bývalého manžela k financiám počas ich celého manželstva, aj k jej finančným prostriedkom, ktoré si našetrila ešte pred uzavretím manželstva. Vyjadrila sa aj k striedavej starostlivosti. Poukázala na skutočnosti, ktoré boli uvádzané už pred súdom prvej inštancie. Opätovne poukázala na otca, ktorý jej osobu spochybňuje pred maloletými deťmi, čo môže ich vzájomný vzťah (matky a maloletých detí) vážne narušiť. Rovnako poukázala na skutočnosť, ako sa otec maloletých detí zachoval po tom, čo sa dozvedel o napadnutom rozsudku, maloleté deti o obsahu napadnutého rozsudku informoval sám, a to svojským spôsobom a s deťmi manipuloval. Podľa matky je badateľné, že maloleté deti sú značne pod vplyvom otca, obávajú sa, že matka ich nasilu odvedie do E. tak, ako im to nahovára ich otec. Napokon samotný otec sa pred matkou mal vyjadriť tak, že deti už „naprogramoval“ a že nebudú chcieť ísť k nej. Vyjadrila sa aj k vyživovacej povinnosti otca, resp. to, aký má k nej prístup. Nesúhlasí so zverením maloletých detí do starostlivosti ich otca, čo odôvodňuje závermi, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania na súde prvej inštancie. Zdôraznila, že otec nerešpektuje jej pozíciu matky v živote detí, čo sa malo prejaviť už počas striedavej starostlivosti, keď im počas týždňa, keď boli s ním, hovoril, že vtedy nie je ich mamou. Otec spochybňuje matku ako takú, spochybňuje jej lásku k deťom, podryva jej autoritu a negatívne tak vplýva na maloleté deti, účelovo manipuluje deťmi, tvrdí im, že pokiaľ budú u matky, nebudú sa môcť stretávať s ich babkou (matka otca) a pod. Zdôraznila, že po týždni, kedy maloleté deti boli u otca v striedavej starostlivosti, si musela vždy a znovu nanovo získať lásku, rešpekt a úctu svojich detí. Vyjadrila, že chce sledovať najlepší záujem svojich maloletých detí, a preto trvá na tom, aby boli zverené do jej osobnej starostlivosti a s otcom sa stretávali každý druhý víkend v mesiaci.

10. K vyjadreniu matky zaslal repliku otec, ktorý uviedol, že zo slov matky nie je prekvapený, táto žije stále v minulosti, aj keď by mala hľadieť do budúcnosti. Vyjadrenia matky považuje za nepravdivé, spochybnil ich.

11. K replike otca zaslala dupliku matka, ktorá reagovala na vyjadrenia otca ohľadne starostlivosti o maloleté deti a rodičovský vzťah. Zdôraznila, že súčasný stav, kedy deti trávajú v domácnosti otca veľa času a jej je zo strany ich otca zabránené plnohodnotne sa o ne starať, smeruje k tomu, že sa jej deti vzdialujú. Považuje za čoraz náročnejšie a zdľhavejšie získavať si dôveru maloletých detí, vníma pretrvávajúce nepriateľské naladenie ich otca voči jej osobe, ktoré sa prenáša aj na ich deti. Uviedla aj konkrétne príklady. Vzhľadom na uvedené skutočnosti má za to, že otec by sa na istý čas nemal s maloletými deťmi vôbec stykať. Má za to, že deti prežívajú vnútorné konflikty, lebo sami vidia, že nie je pravda, čo ich otec hovorí o ich matke a uzatvárajú sa do seba. Otec ich presviedča o svojej pravde. Pri osobnej skúsenosti s ňou však nadobúdajú svoju vlastnú pravdu, ktorá nekorešponduje s tým, čo tvrdí ich otec. Matka vidí, ako toto rozpoloženie ubližuje maloletým deťom a je presvedčená, že je potrebné tomuto zabrániť.

12. K duplike matky sa opätovne vyjadril otec, ktorý vyjadrenia matky označil za klamstvá, výmysly, nezmysly a polopravdy a prekrútené situácie tak, ako to vyhovuje matke. Zotrvával na svojich doterajších návrhoch, pričom zdôraznil, že súd by mal prihliadať na vôľu a želanie maloletých detí, ktoré chcú zostať v jeho starostlivosti.

13. K vyjadreniu otca sa vyjadrila matka. Reagovala na vyjadrenia otca, pričom zdôraznila, že otec robí všetko pre to, aby ju definitívne odtrhol od ich maloletých detí. Nech urobí čokoľvek, všetko prekrúti vo svoj prospech a jej neprospech. Zaťahuje deti do ich záležitostí, ktoré by mal riešiť len s jej osobou. Rovnako necháva svoju matku (babku maloletých) zasahovať do výchovy maloletých detí.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

14. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

15. Vo vzťahu k odvolacím námietkam otca odvolací súd v prvom rade zdôrazňuje, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované zákonné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani aby prebral a riadil sa ním predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj napr. IV.ÚS 252/2004, I.ÚS 50/2004, II.ÚS 3/1997, II.ÚS 251/2003). Za porušenie tohto základného práva teda nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súd zistí po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení, skutkový (skutočný) stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodne za predpokladu, že jeho skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu súdom by bolo možné uvažovať len vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam. Stručne možno zhrnúť, že odlišný názor účastníka konania vo vzťahu k hodnotiacemu úsudku súdu nečiní rozsudok nepreskúmateľným ani nezákonným. Napokon je potrebné dodať, že terajšia právna úprava vyplývajúca z Civilného sporového poriadku, konkrétne z ust. § 387 ods. 3, umožňuje odvolaciemu súdu zaoberať sa vo vlastnom odôvodnení rozhodnutia aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie, z čoho vyplýva, že zákonodarca čiastočnú neodôvodnenosť rozhodnutia nepovažuje za takú vadu konania, ktorá by účastníkom konania odnímalala možnosť konať na súde, a to obzvlášť

s poukazom i na ustanovenia Civilného mimosporového poriadku, v rámci ktorého odvolací súd nie je viazaný jednak odvolacími dôvodmi a ani rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

16. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovacím rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku prvej inštancie, s ktorým tvorí jeden celok (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/40/2018 zo dňa 18.07.2018).

17. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutočný stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel ku správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súd prvej inštancie neporušil právo účastníkov na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Naopak, prvoinštančný súd ich náležitým spôsobom posúdil súhrnne v celom rozsahu a aj ich náležite vyhodnotil (rešpektujúc zásady formálnej logiky). Súd prvej inštancie vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozsudku koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné. Rozsudok súdu je presvedčivý, premisy zvolené v rozsudku, rovnako ako aj závery, ku ktorým dospel, sú racionálne a aj spravodlivé. Odvolací súd konštatuje, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a zodpovedá kritériám uvedeným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd nezistil v tejto veci dôvod, pre ktorý by nemal súhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného postupu. Práve pre správnosť a objektívnu argumentačnú presvedčivosť takto súdom prvej inštancie predostretých dôvodov by tak zásadne postačovalo len konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie odvolacím súdom odvolaním sa na ne (§ 387 ods. 2 CSP). Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku preto poukazuje len na určité najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty otca v odvolaní.

18. Otec sa podaným odvolaním domáhal zverenia mal. detí do jeho osobnej starostlivosti a určenia vyživovacej povinnosti matky vo vzťahu k mal. deťom. Styk matky s mal. deťmi navrhol neupravovať. Ťažiskom odvolacích námietok otca bola skutočnosť, že matka nie je spôsobilá a schopná sa o maloleté deti riadne postarať a zabezpečiť im potrebnú starostlivosť. Rovnako, otec opakovane poukazoval na postoje maloletých detí, ktoré majú, podľa vyjadrení otca, záujem byť zverené do jeho osobnej starostlivosti.

19. Vo vzťahu k uvedeným námietkam otca odvolací súd argumentuje, že súd prvej inštancie sa mimoriadne dôsledne a náležite vysporiadal so všetkými námietkami otca, nakoľko tieto boli zo strany otca prezentované aj pred súdom prvej inštancie. Prvoinštančný súd sa rovnako vysporiadal aj s námietkami otca ohľadom záverov plynúcich zo znaleckého posudku č. XX/XXXX zo dňa 20.08.2021, vypracovaného znalkyňou O.. L. Š., z ktorého vyplýva, že otec má nízku schopnosť empatie, vystupuje z pozície toho, kto o všetkom rozhoduje, jeho osobnosť je dominantná, cudzí názor berie do úvahy veľmi málo alebo vôbec, výchovu detí realizuje svojou vlastnou subjektivistickou logikou, bez dostatočného ohľadu na názor a potreby svojich detí v danej oblasti. Navyše vo výchove maloletých detí používa fyzickú agresivitu, nátlakové spôsoby výchovy a prinajmenšom zvlášťne spôsoby trestania a splácania vecí, ktoré si deti musia vykúpiť a splatiť modlitbami a účasťou na svätých omšiach, ktoré majú svoju presnú peňažnú hodnotu. Uvedené skutočnosti potvrdil vo výpovediach aj samotný otec. S ohľadom na vyššie uvedené ako aj na skutočnosť, že u otca sa javí byť znížená citlivosť pri vnímaní a saturácii predovšetkým emocionálnych potrieb maloletých detí, zvlášť u dievčat, ktorým v jeho starostlivosti chýba identifikačný vzor podľa pohlavia, ktorý im čiastočne nahradzuje babka z otcovej strany, znalkyňa uviedla, že ako najlepšia sa javí variant zverenia všetkých maloletých detí matke, pričom k uvedenému dospela nielen na základe psychologického vyšetrenia rodičov, ale aj na základe rozhovorov vykonaných s rodičmi a mal. deťmi. Výchovné metódy otca odvolací súd posúdil ako rizikové, viac ako neštandardné a zarážajúce, nie sledujúce najlepší záujem maloletých detí, súčasne kladúc dôraz na ďalšie významné skutočnosti vyplývajúce zo znaleckého dokazovania, a to, že otec často uprednostňuje svoje vlastné potreby pred potrebami iných, a to vrátane vlastných maloletých detí, pripomínajúc, že otec mal v testoch

vysoké Iži skóre. Osobnosť matky bola znalkyňou posúdená ako kompetentná, pomáhajúca, empatická a citlivá, bez prítomnosti negatívnej osobnostnej charakteristiky, matka má k maloletým deťom vytvorený silný citový vzťah, prejavuje o nich skutočný záujem a má schopnosti a zručnosti nevyhnutné k riadnej starostlivosti o maloleté deti. Odvolací súd zastáva názor, že na základe vykonaného dokazovania a skutočností, ktoré boli v priebehu celého konania preukázané, nemožno dospieť k inému záveru ako dospel súd prvej inštancie, a to, že v najlepšom záujme maloletých detí je ich zverenie do osobnej starostlivosti matky.

20. Vo vzťahu k želaniu maloletých detí byť zverené do osobnej starostlivosti otca, na ktoré poukazoval opakovane otec tak pred súdom prvej inštancie ako aj v odvolacom konaní, odvolací súd v prvom rade uvádza, právo maloletého dieťaťa vyjadriť slobodne svoj názor vo veciach, ktoré sa ho týkajú, je jeho nepopierateľným právom. V konečnom dôsledku však posúdenie záujmu dieťaťa prináleží súdu. Jeho úlohou je korigovať predstavy a názory mal. dieťaťa o tom, čo je pre neho za danej situácie vhodné a čo nie (porov. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci III.ÚS 707/04, IV.ÚS 288/04, III.ÚS 2150/07, I.ÚS 3082/10). Nemožno totiž pripustiť, aby bol v konaní zohľadnený výhradne názor mal. dieťaťa bez zreteľa na všetky zistené skutočnosti a v súlade s takto vysloveným názorom, aby došlo k vyhláseniu autoritatívneho rozhodnutia súdu (porov. Uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci I.ÚS 268/02). Rovnako odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že otec sa na adresu matky vyjadruje negatívne, urážlivo až dehonestujúco, a to aj pre maloletými deťmi. Je samozrejmé a pochopiteľné, že maloleté deti preberajú názory otca na ich matku, najmä za situácie, keď sa dlhodobo zdržiavajú v jeho výchovnom prostredí a sú pod jeho vplyvom, keďže otec je pre nich mienkotvorným dospelým. O skutočnosti, že otec takýmto postupom so svojimi maloletými deťmi manipuluje a projektuje ich proti osobe matky nemá odvolací súd najmenšie pochybnosti, čo mimo iné potvrdzujú aj výroky maloletých detí ako napr. „mamka nás nevedie k viere“, mamka má hriech, „Aby mamka bola poriadnejšia, aby sa viac starala o byť, nemala tam taký neporiadok. Keď ho aj začne robiť, nedokončí to.“ a pod. Podľa odvolacieho súdu je potrebné, aby maloleté deti mali dostatočný priestor a možnosť vytvoriť si názor na matku na základe ich vlastnej autentickkej skúsenosti s ňou, čo bude za daných okolností možné dosiahnuť tým, že maloleté deti budú zverené do osobnej starostlivosti matky. Súčasne odvolací súd zdôrazňuje, že maloleté deti neuvádzajú žiadne závažné a relevantné skutočnosti ako námietky voči osobe matky a pokiaľ aj maloleté deti majú odmietavý postoj k svojej matke, podľa znalkyne sa jedná o nezávažné, skôr pragmatické skutočnosti (napr. údajný neporiadok v byte matky, otec má väčší byt, u otca môžu byť na mobile).

21. Úloha oboch rodičov je v živote maloletých detí nezastupiteľná a odvolací súd nemá za to, že by tomu bolo inak v predmetnej právnej veci. Záujmom maloletých detí je nepochybne, aby boli v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v živote detí a je presvedčený, že i ten druhý rodič je dobrým rodičom. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že otec opakovane spochybňuje rodičovské kompetencie matky, jej osobnosť degraduje a hodnotí ju prevažne negatívne, v snahe nastaviť pravidlá o výchove detí, o ktorých sám tvrdí, že sa na nich rodičia nevedia zhodnúť, podľa vlastnej preferencie, ktorým sa má matka prispôbiť. Odvolací súd pripomína, že nevhodné a ponížujúce vyjadrenia na matku otec prezentoval aj vo vzťahu k súdu, kolíznemu opatrovníkovi a aj k maloletým deťom (napr. mal. L. pred znalkyňou uviedla otcove vyjadrenia voči matke: „matka to nemá v hlave v poriadku... stále klame a bude klamať... raz skončí na psychiatrii... mamka ho podvádzala... mamka má hriech... keď budeme staršie ocko nám ukáže video... ktoré im ešte vzhľadom na vek nemôže ukázať teraz.“. Uvedené skutočnosti nemožno vyhodnotiť inak ako značne rizikové prvky vo výchove otca, vrátane negatívneho ovplyvňovania maloletých detí voči matke, čo mal súd potvrdené aj priebežnými správami kolízneho opatrovníka maloletých detí, vyjadreniami samotných maloletých detí ako aj vyjadreniami rodičov priamo na pojednávaní pred súdom prvej inštancie.

22. Vo vzťahu k výroku, ktorým súd prvej inštancie určil výživné zo strany otca na maloleté deti, odvolací súd konštatuje, že otec v odvolaní, a ani v priebehu odvolacieho konania nijako nenamietal a ani nespochybňoval výšku vyživovacej povinnosti určenej prvoinštančným súdom. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie správne zhodnotil majetkové pomery rodičov maloletých detí, ich možnosti a schopnosti, najmä povinného rodiča, teda otca ako aj odôvodnené potreby maloletých detí.

23. Vo vzťahu k výroku, ktorým súd prvej inštancie upravil styk otca s maloletými deťmi, odvolací súd zdôrazňuje, že takýto rozsah styku považuje nateraz za primeraný, nakoľko je dôležité, aby matka mala poskytnutý dostatočný priestor na vytvorenie si a prehĺbenie vzťahu so svojimi maloletými dcérami. Z

vyjadrení matky vyplýva, že už počas realizácie striedavej starostlivosti o maloleté deti značnú dobu matke trvalo, kým si u svojich dcér vybudovala dôveru po ich návrate od otca, a našla si k nim cestu a oni k nej. Vzhľadom na skutočnosť, že sa striedavá starostlivosť dlhšiu dobu nerealizovala, a že otec od rozhodnutia súdu prvej inštancie cielene maloleté deti projektoval proti matke a obmedzoval ich styk s matkou, príp. cielene vytváral rôzne prekážky pre úspešnú realizáciu styku matky s maloletými deťmi, odvolací súd vidí potrebu, aby matke bol poskytnutý čo najväčší priestor na to, aby si mohla nanovo získať dôveru svojich maloletých dcér. Zároveň si je však vedomý, že pokiaľ by došlo k zamedzeniu styku otca s maloletými dcérami, tak ako to navrhovala matka, v konečnom dôsledku by to mohlo byť v neprospech matky, nakoľko by maloleté deti mohli viniť práve matku z toho, že sa so svojim otcom, s ktorým značnú dobu žili v spoločnej domácnosti, nemôžu stretávať. Súčasne však odvolací súd osobitne zdôrazňuje, že je potrebné dôsledne situáciu v rodine maloletých detí K. sledovať a priebežne vyhodnocovať, najmä v otázke styku otca s maloletými deťmi, teda či realizácia takéhoto styku je v najlepšom záujme maloletých detí, a či nie je vhodné a prospešné styk otca s maloletými deťmi (aspoň dočasne) zamedziť. Pokiaľ otec neprehodnotí svoj doterajší prístup k matke a k maloletým deťom a bude aj naďalej pokračovať vo vyššie uvedenom správaní, je na kolíznom opatrovníkovi maloletých detí, eventuálne na matke, aby sa domáhali takej zmeny úpravy styku otca s maloletými deťmi, ktorá by sledovala najlepší záujem maloletých detí, a to či už prostredníctvom inštitútu neodkladného opatrenia alebo konaním vo veci samej.

24. Vo vzťahu k výroku, ktorým súd prvej inštancie nariadil rodičom výchovné opatrenie, odvolací súd konštatuje, že toto považuje za nanajvýš dôvodné. Odborné poradenstvo môže jednotlivým členom rodiny K. pomôcť zlepšiť vzájomné rodinné vzťahy, upokojiť situáciu v rodine a obnoviť vzájomnú komunikáciu medzi jej členmi. Je viac ako nevyhnutné, aby sa rodičia, najmä otec snažili obnoviť a zlepšiť komunikáciu medzi nimi, tak, aby styk rodičov s mal. L., mal. A. a mal. C. G. prebiehal do budúcnosti v pokojnej atmosfére, bez vyvolávania konfliktov a rodičia boli schopní konštruktívne riešiť výkon svojich rodičovských práv a povinností, pri vzájomnej akceptácii a rešpektovaní pozície druhého rodiča v živote mal. detí. Tak ako uviedol aj súd prvej inštancie, za súčinnosti odborne spôsobilého subjektu bude zároveň poskytnutá jednotlivým členom rodiny potrebná pomoc na prekonanie ich negatívnych pocitov, vyrovnanie sa s nimi a v neposlednej miere aj odborná pomoc na nápravu narušených vzťahov v rodine. Matka aj otec s poskytnutím odborného poradenstva súhlasili.

25. Odvolací súd zo všetkých vyššie uvedených dôvodov napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP, v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP. Odvolacie námietky otca nespochybnili vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

26. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladal dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle § 55 CMP.

27. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného

predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).